

Region „ALMENLAND“ (oblast horských pastvin) - úspěch díky kooperaci

Leader-Region Almenland, Štýrsko, Rakousko

Počet obyvatel: 12.500

Evropská cena za obnovu venkova za zvláštní služby v několika oblastech rozvoje vesnic

Dvanáct obcí kolem Teichalmu a Sommeralmu ve východním Štýrsku se v roce 1995 spojilo do regionu „Almenland“. Díky slabé struktuře ve všech sférách hospodářství byli lidé donuceni ke spolupráci z nouze. A právě to se ukázalo jako největší šance pro celý region. Zemědělci, subjekty cestovního ruchu, obce – každý si původně dělal nároky na to, aby byl tím nejlepším. Prostřednictvím programu LEADER všichni pochopili, že jenom spolupráce přes rámec určitého sektoru sklízí úspěch. Za nejvyšší prioritu platí, aby se regionální cyklus uzavřel ve všech oblastech a tím se vytvářely hodnoty a pracovní místa. Zúčastnit se může každý z 12.500 obyvatel regionu, každý nápad pro další společný rozvoj je vítán.

REGION ODHALUJE SVÉ SILNÉ STRÁNKY

Region měl mnoho slabin – např. na malé celky strukturované zemědělství a lesnictví, pouhých 25 % průměrné finanční síly Štýrska, vysoký podíl pendlerů ve výši 46 %, snižování počtu noclehů v cestovním ruchu, odliv pracovních sil a tím také ztrátu duševního kapitálu. Region má ale i své silné stránky – jako např. intaktní zemědělskou kulturní krajinu, cenné kulturní dědictví, vědomí tradic a dobrý kulturní profil, zdatné rodinné podniky ve všech odvětvích hospodářství, rozvinuté vlastnictví a také spokojenost lidí.

Před vstupem Rakouska do EU tento region ještě neexistoval, vyvinul se teprve v posledních deseti letech k vlastní svébytnosti a jako fungující útvar, ve kterém jsou zastoupeny a navzájem sladěny zájmy veškerého domácího obyvatelstva.

Celkem pracuje v regionálním managementu za účelem propojení výrobků a služeb 40 osob. Nosným prvkem je regionální spolek, do kterého jsou zapojeny následující organizace:

- § 12 obcí pastvinářské oblasti Almenland
- § turistický svaz Almenland
- § Maschinenring Almenland (1.685 podniků) (strojní vybavení a služby)
- § Almenlandblick (regionální noviny)
- § Weizer Bergland Spezialitäten (chovatelé hovězího dobytka a ovcí; 1.000 podniků)
- § Waldwirtschaftsgemeinschaft Almenland (Společenství lesního hospodářství) (600 podniků)
- § Almwirtschaft - hospodaření na horských pastvinách (150 zemědělců, kteří obhospodařují horské pastviny)
- § ARGE Landschaftspflege Almenland (Pracovní společenství péče o krajinu)
- § Almenland Bauernspezialitäten (selské speciality)
- § Almholz (dřevo z horských luk) (20 sedláků)
- § Bäuerlicher Gästering Almenland (spolek zemědělců, nabízejících dovolenou na selské usedlosti)

„Zájmy společnosti mají přednost před zájmy jednotlivců“ – s tímto heslem se regionu podařilo vytvořit společné cíle, společný program rozvoje a také širokou, trvale udržitelnou základnu financujících subjektů pro realizaci společných projektů. Jenom díky spojení sil lze dokázat, aby se ve venkovském regionu strukturovaném na malé celky vytvořila efektivní nálada ke změně.

Regionální cykly mají být uzavřené ve všech hospodářských oblastech. Proto smějí zemědělci nejen suroviny vyrábět, ale musí je také zušlechťovat a své výrobky prodávat prostřednictvím společných struktur prodeje. Tímto způsobem se zvýší vytvářené hodnoty a současně sebevědomí regionu. Totéž platí i pro oblast cestovního ruchu, hospodářství a kultury. Existuje pouze jedna budoucnost, pokud se bude hospodařit s regionálními zdroji a tak se získá nezávislost.

V oblasti Almenland vsadili na „svépomoc“ a byli úspěšní. Touto cestou se podařilo zrealizovat celkem 55 projektů v hodnotě kolem 20 miliónů eur, a to především

- § Almenland Golf
- § Almenland Wirte (majitelé pohostinství)
- § Almholz (dřevo z horských pastvin)
- § Almenlandbüro (kancelář regionu)
- § Almenlandblick (regionální noviny)
- § Almenland Marketing Struktur (marketing)
- § Markenfleischprogramme (programy značkového masa)
- § Wanderbare Alm (pěší turistika), Besucherlenkungskonzept (koncepte řízení návštěvníků)
- § Almenland Kräuter, Bienenprodukte (bylinky, včelí výrobky)
- § Bauernspezialitäten (selské speciality).

Tyto prostředky přinášejí ročně obrát ve výši 15 milionů eur. Bylo vytvořeno 80 pracovních míst na plný pracovní úvazek a 180 pracovních míst na částečný pracovní úvazek, 900 podniků posílilo svou hospodářskou sílu díky kombinaci různých zdrojů výtěžku a vznikly důležité struktury v oblasti zemědělství a cestovního ruchu.

TVORBA HODNOT PROSTŘEDNICTVÍM HOVĚZÍHO DOBYTKA CHOVANÉHO NA HORSKÝCH PASTVINÁCH

Za všechny nechť je tu blíže představen jeden vynikající projekt: Almenland si vytvořil pozici jakožto regionu požitků „ALMO-Genussregion, přičemž ALMO je označení pro rakouské maso z hovězího dobytka, volů chovaných na horských pastvinách. 4.500 hovězího dobytka z horských pastvin ročně chová 500 sedláků při dodržování přísných kritérií kvality – geneticky neupravované krmivo, v létě pastva na horských pastvinách, ustájení s dostatkem pohybu pro daný druh zvířat atd. Tato zvířata se prodávají prostřednictvím regionálních jatek ve Weizu štýrskému lahůdkáři Karlu Schirnhoferovi. Poté co je u něho maso zpracováno na kvalitní výrobky, vrací se zpět k 22 hostinským v oblasti Almenland nebo se dostanou do celkem 250 poboček Schirnhofer v celém Rakousku, kde zákazníci získají podnět k tomu, aby strávili dovolenou u některého zemědělce v oblasti Almenland. Tímto způsobem vede původně zemědělský výrobek také k vytváření hodnot v oblasti cestovního ruchu. Jiným důležitým vedlejším efektem je skutečnost, že chov dobytka, který respektuje specifika zvířecího druhu, výrazně přispívá k zajištění kulturní krajiny a hospodářskému faktoru horských luk.

Na základě mnoha propojení dnes funguje podnik „Almenland“ téměř automaticky. Také do budoucna platí trend dalšího posilování regionálních cyklů, pročež se ve fázi rozpracování nacházejí tyto projekty:

- § Almenland Sennerei (salaše) (350 sedláků, 100 turistických provozoven)
- § Kompetenční centrum hovězího masa Almenland
- § Region bez genové techniky na bázi projektů (hovězí maso, mléko, pekaři, zemědělci, zdravotní výrobky, přírodní park atd.)
- § Energeticky soběstačný region (fotovoltaická zařízení program 500 střech, biomasa, katalycké beztlaké využití oleje)
- § Sociální oblast na venkově (posílení kupní síly a pracovních míst v obcích)
- § Vzdělání (školní agenda atd.)
- § Mobilita, řízení návštěvníků, zušlechťování dřeva.

V oblasti Almenland se podařilo vytvořit ze špatné výchozí situace region, který má budoucnost, ve kterém se lidé cítí doma. Podařilo se zastavit odchod lidí za prací, dnes se naopak pracovníci do této oblasti stěhují. Selské usedlosti jsou opět obhospodařovány, a tím zajišťují trvalou zemědělskou péči. Vstup Rakouska do EU v roce 1995 se z našeho pohledu představil jako obrovská šance, kterou jsme uměli využít.

Ernst Hofer,
předseda regionu Leader-Region Almenland

Launsbach – vesnice s nasazením a sociální kompetencí

Launsbach, obec Wettenberg, Hesensko, Německo

Počet obyvatel: 2.420

Evropská cena za obnovu venkova za komplexní, trvale udržitelný rozvoj vesnice vynikající kvality v souladu s uvedeným heslem

Obec Wettenberg se nachází v bezprostřední sféře vlivu města Gießen jakožto centra oblasti. Přibráním místní části Launsbach do programu obnovy vesnice v roce 1992 byl společně s obecními grémii a občany vypracován plán rozvoje.

Nejdůležitějšími cíli tohoto programu jsou:

- § Nové definování společenské funkce kdysi zemědělsky zaměřené vesnice v blízkém okolí města. K tomu se počítá další rozvoj vesnické kultury, bezpečnost a vybudování životního prostoru se všemi jeho hospodářskými a ekologickými funkcemi a také posílení společenství lidí na venkově.
- § Udržení typické lokální stavební substance a její nové využití a současně utváření ulic a náměstí v daném místě tak, aby se vzhled místa zlepšil.
- § Rozvoj centra vesnice jakožto urbanistického středu, který integruje bydlení, podnikání a práci.

Od roku 1990 se cíle rozvoje vždy přizpůsobovaly sociálním a hospodářským změnám a mnoho společných projektů se realizovalo s obyvateli a spolky v Lausbachu a také s přesahem za hranice obce. Přitom by měla být také zmíněna úzká a dobrá spolupráce s okresem (stavební dozor, památkový ústav, orgán ochrany přírody).

VZHLED OBCE A SPOLEČENSTVÍ OBČANŮ

Příklady realizace rozvojových cílů představují ve stavební oblasti zřízení vesnického centra a Evangelického mládežnického centra Launsbach; rozšíření popř. přestavba základní školy, kulturního domu a budovy pro hasiče; obnova objektu „Altes Backhaus“ (stará perkárna), ve které je vlastivědné muzeum, viaduktu a kostela; opatření pro zatraktivnění vzhledu vesnice (kašna, okolí kostela, pouliční osvětlení, vysazení stromů a pouliční zeleň). Pro orientaci slouží plány zástavby, které byly vypracovány za výrazné účasti obyvatelstva, a územní plán, který je v platnosti od roku 2004.

Dalšími důležitými opatřeními jsou vytvoření průmyslové zóny, která značně zvýšila lokální nabídku pracovních míst, poskytnutí stavebních pozemků prostřednictvím rozšíření osídlené oblasti a také zřízení sportovišť, hřišť a jedné cyklostezky.

Mnoho iniciativ a zařízení se zaměřuje na posílení společenského života, pocitu sounáležitosti, připravenosti ke spolupráci. Sem počítáme vedle divadelních představení, dožínkových slavností, průvodů, masopustu, pochodů, poutí a sportovních dnů akce, které provádí několik spolků a organizací společně. Velká pozornost se přitom věnuje začlenění nových obyvatel do života obce.

Velmi významným bodem vesnického života je Evangelická církevní obec Launsbach, která připravuje velkou nabídku akcí pro děti, mládež, seniory, např. dětský kroužek, projektová odpoledne, dívčí kavárna, setkání teenagerů atd. Také četné spolky finanční podpory a spolky s částečným přesahem činnosti za hranice obce přebírají důležité úkoly v rámci vesnického společenství. Angažují se v životě mateřské školky a školy, realizují práci s mládeží a seniory, pomáhají při organizaci prázdninových her a slavností, podílejí se na údržbě a rekonstrukci, např. na rekonstrukci historické hrázděné budovy „Klinge-Haus“, jsou iniciátory diskusních setkání, např. Kulatého stolu pro dětskou péči, zakládají pracovní kroužky a projektové skupiny, které se mimo jiné zabývají generačními tématy a tématy cestovního ruchu, a ujmají se úkolů ochrany přírody a péče o krajinu.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A SOUČASNÝ SVĚT

Životní prostředí, příroda a kulturní krajina jsou vůbec oblasti, které v Launsbachu požívají skutečně vysokou prioritu. Paleta aktivit je široká a mnohostranná: Zimní úklid ulic probíhá velmi pečlivě a za použití alternativních posypů, veřejná zelená prostranství – také zeleň na fasádách a střeších – a zeleň v okolí silnic se udržuje bez použití herbicidů, existuje patronát nad potokem a udělují se obecní ceny za životní prostředí. Velký důraz se klade na udržení divoké flóry a fauny typické pro obec a region a také udržení kulturní krajiny a odpovídající tvorby povědomí. Jako příklad může sloužit zřízení vlaštovčího domu a další četná opatření na ochranu ptactva, přírodovědecká putování za ptačím zpěvem a také exkurze zaměřené na motýly a netopýry, vytváření map a označování historických krajinných oblastí a starých označení hranic mezi zemědělskými pozemky, restriktivní obnova přírody zemědělských ploch a také účast Launsbachu na hesenské turistické trase zaměřené na jabloně a ovocné stromy „Apfel- und Obstbaumwiesenroute“. Opatření na ochranu druhů a biotopů mají svůj základ v krajinném plánu, který je takto realizuje.

S tématem energie se zachází v duchu spolupráce a inovací. Vedle komunálního programu úspor energie, který má za cíl dosáhnout o 10 % nižší spotřeby energie pro všechny veřejné budovy, a podpory úspor energie především formou předávání informací a poradenské činnosti stojí v popředí téma obnovitelných energií. Prostřednictvím poradenské rady „Energiebeirat Wettenberg“ jsou to především odborně zdatní občané a občanky, kteří předávají své vědomosti a přesvědčení obyvatelstvu. Všechny energetické koncepce jsou charakterizovány výraznou účastí občanů a úzkou spoluprací s agenturou zaměřenou na klima a energii „Klima- und Energieagentur Mittelhessen“, městskými závody Gießen a regionálními odbornými firmami popř. dřevařským a technickým muzeem Holz+Technik-Museum.

Od přelomu let 1998/99 existuje v obci Wettenberg a tedy také v místní části Launsbach aktivní proces agendy, který se projevuje ve všech projektech a plánech a indukoval stejně jako demografická proměna nová těžiště rozvoje, která se na komunální nebo interkomunální úrovni realizují ve velké míře s přesahem nad rámec obce. Zvláště je třeba vyzdvihnout iniciativy a zařízení sociální a kulturní svépomoci.

DĚTI A SENIOŘI

„Modelový projekt Launsbach“ je částí „Lokálního svazku pro rodinu“. Jedná se o obsáhlou spolupráci a propojení všech zařízení péče o děti, která mají různé zřizovatele. Už více než dva roky například senioři provázejí „své“ děti jednou týdně v dětské školce „Mäusenest“ (Myší hnízdo), kde je často jako host také spolek „Liedertafel“ (Tabule písniček) a muzicíruje s dětmi a seniory. Projekt „Otevřená základní škola“ poskytující péči o žáky, oběd a rozšířenou pedagogickou nabídku, už několik let osvědčené zařízení, je také zapojeno. Pracovnice pověřená péčí o děti a rodiny se stará o koordinaci projektů a funguje také jako kontaktní osoba pro skupiny.

Velmi dobře se do koncepce hodí také projekt „Občanský projekt Belzgass“, v rámci dobrovolné činnosti restaurovaný typický starý statek s obytnou částí, stodolou, stájemi a zahradou. Všechny prvky dřívějšího života – tapety, nábytek, nádobí, obraceče sena, dřevěné dveře, kování, dláždění s „kočičími hlavami“ – zůstaly zachovány a jsou vyplněny životem: Ve stájích našly svůj domov staré rasy domácích zvířat a co je zvláště pozoruhodné: návštěva a práce na statku jsou pevnou součástí dětských školek, 1. stupně základní školy (Grundschule) a školy Gesamtschule Wettenberg (6.-13. třída). Pravidelně se zde konají kurzy ručních, domácích prací a vaření.

Všechna pečovatelská zařízení podporují velmi angažované dotační spolky a aktivní rodiče. Proto koncipovaly dotační spolky, „otevřená základní škola“, školka „Myší hnízdo“, dětské jesle „Mravenec“ a velký počet rodičů společnými silami nově stávající venkovní zařízení a také je nově začlenily do akcí rodičů.

„Modelový projekt Launsbach“ zahrnuje také iniciativu „Stárnutí ve Wettenbergu“ v jejímž rámci nastudují senioři spolu s dětmi různé tance a ty pak předvádějí při různých akcích. V „Domě setkávání“ (Haus der Begegnung) je k dispozici internet pro seniory a děti, kroužky pletení, čtení, kurzy pro mládež a seniory atd., což velmi sblíží různé generace. Dům je ostatně snadno přístupný díky vlastní obecní autobusové dopravě, která spojuje jednotlivé části obce a nabízí také spojení do obchodů s potravinami kvůli nákupu. Autobusem se lze také dostat do sousední obce Biebertal, která je lokalitou tzv. „Čtyřlístku“ (něm. Kleeblatt), interkomunálního zařízení s nabídkami v sociální oblasti, především sociální péče během dne. Prostřednictvím sociální stanice Wettenberg je zajištěna domácí péče ve všech místních částech.

KOOPERACE A PARTNERSTVÍ

Vedle péče o staré občany existuje dlouholetá interkomunální spolupráce především s obcemi Bierbatal, Heuchelheim a Lahnu, v četných jiných oblastech, jako je cestovní ruch, sociální ústavy, péče o mládež, vzdělání a hasiči.

Důležitými společnými cíli jsou:

- § Posilování role obcí vůči centru
- § Povýšení na „společné“ středně velké centrum
- § Kompenzace očekávaného negativního vývoje obyvatelstva
- § Zlepšení podmínek v lokalitě
- § Cílené rozšiřování a uplatňování nabídek pro volný čas na trhu
- § Propojení plánování a správních aktivit

Úzké vztahy existují k dlouholeté partnerské obci Sorgues v jižní Francii, se kterou také pracujeme na společném projektu EU, a k novým partnerským obcím Tsámbék a Tök v Maďarsku, se kterými máme intenzivní výměnu zkušeností k tématickým okruhům jako jsou správa, stavební plánování, sestavování rozpočtu, ochrana přírody, energie a odpadní vody.

V Launsbachu znamená rozvoj vesnice či venkova mnohem více než pouhou rekonstrukci fasád a vzhled náměstí. S touto filozofií, která je podporována motivovanými a aktivními občany, se zrealizoval velký počet projektů, které způsobily, že se mohl Launsbach jakožto životní prostor s vyhraněnou sociální a kulturní kompetencí zachovat a dále rozvíjet.

Vybrané části z předložených materiálů obce Launsbach

Věděli jste, že...

... rozmanitost krajiny, která se skládá z nejrůznějších agrárních a zemědělských forem provozu, představuje pro obyvatele EU vysokou hodnotu?

Zachování této krajiny je investicí do budoucnosti, zaručuje nové možnosti zaměstnanosti a podporuje venkovskou diverzifikaci.

POSTERSTEIN – MÍSTO S CHARAKTEREM A ENERGÍÍ

Obec Posterstein, Duryňsko, Německo

Počet obyvatel: 507

Evropská cena za obnovu venkova za komplexní, trvale udržitelný rozvoj vesnice vynikající kvality v souladu s daným heslem

Posterstein se nachází ve východním Duryňsku mezi městy Altenburg a Gera. Obec je obklopena jemně zvlněnou krajinou a sousedí s obcemi Nöbdenitz a Vollmershain. Vzhledu obce dominuje zdaleka viditelný hrad na vyvýšeném místě, který dnes slouží jako muzeum. Další pamětihodností je kostel s barokními dřevořezbami. Ale nejenom muzeum a kostel návštěvníkům učarovaly, ale také hrázděné domy, čtyřboké statky a zachovalý venkovský charakter obce.

KVALITA ŽIVOTA VE STARÝCH ZDECH

Rozpoznat „změnu jakožto šanci“ a využít ji pro nový rozvoj s perspektivou do budoucna bylo pro obyvatele a obec hlavním úkolem od politických změn v roce 1989.

Společně byl stanoven cíl stát se obcí s přátelským přístupem k dětem a rodinám a dále se rozvíjet. Zvláštní pozornost přitom byla věnována nezbytnému budování dobré infrastruktury, vytvoření takového prostředí na hradě Posterstein pro turisty, které by je dokázalo oslovit, a rozvoji vysoké kvality bydlení pro obyvatelstvo. Přitom je vždy důležité, aby zůstala zachována svébytnost a nezaměnitelnost vesnické struktury, ať už je to při stavbě silnic a mostů nebo při kompletní obnově veřejného osvětlení.

Rozhodující byla realizace prvního velkého stavebního záměru. Obec koupila v roce 1992 čtyřboký statek ve svém centru, který se nacházel ve velmi dezolátním stavu. Jenom v těch nejdůležitějších snech bylo tehdy možné myslet na dnešní výsledný stav. Vznikly byty v novém obecním úřadě a pro hosty překrásný hotel „Zur Burg“ (U Hradu), který se od té doby vypracoval ke skutečnému „poutnímu místu“ svateb. Téměř deset let po uskutečnění prvního velkého projektu se obci podařilo zachránit za pomoci prostředků spolkové země a EU před stržením další čtyřboký statek. Na statku dnes žije a pracuje mladá rodina, která se zabývá uměním a pěstuje bylinky.

SOCIOEKONOMICKÁ STABILITA A KULTURNÍ „REVOLUČNÍ“ NÁLADA

Posterstein dokázal využít „změnu jakožto šanci“. Mladé rodiny opět vrátily život do starých, opuštěných domů a statků nebo vybudovaly nové rodinné domy, kterých je dnes už 50, na slunných pozemcích. Pozitivní vývoj obyvatel z původních 360 na nyní 507 „nadělil“ obci solidní finanční základ pro další záměry. Bylo dosaženo důležitého cíle udržení mateřské školky a dětem od malička zaručeno pěkné a spokojené soužití se svou vesnicí. Objekty pro volný čas, jako je koupaliště, sportovní hřiště nebo minigolf a také nově vytvořená hřiště, která jsou v regionu k dispozici, děti a mládež rády využívají.

Přijetím obce do programu obnovy vesnice byla realizována četná, navzájem sladěná opatření obnovy vesnice, která vedla k socioekonomické stabilitě a kulturní „revoluční“ náladě. Tato opatření se přitom postarala o velmi pozitivní impulsy v obci. Velmi příhodným příkladem je přestavba staré dílny JZD na dům pro hasiče a

občany, přičemž občané se ve velké míře podíleli na přestavbě vlastní dobrovolnou prací. To vedlo také k požadovanému cíli posílení pocitu sounáležitosti.

Pro další využití „změny jakožto šance“ existuje snaha přestavět bývalou zemědělskou usedlost na víceúčelovou halu nejen pro obyvatele obce, ale také pro celý region. Kromě toho přestaví obec za účelem zlepšení svého vzhledu bývalý statek na obytný dům pro mladé rodiny a poskytne výhodně stavební parcely. Posterstein je typickou vesnicí, kde lidé bydlí. Většina obyvatel našla pracovní místa v přílehlém okolí. Několik obyvatel pracuje přímo v obci v oblasti gastronomie a cestovního ruchu.

ZEMĚDĚLCI V ROLI ENERGETIKŮ

Všechny místní zemědělské podniky praktikují ekologické zemědělství a lesnictví, např. formou šetrného zpracování půdy, preventivní ochrany před erozí, rozmanitými osevními postupy a pěstováním dorůstajících plodin. Poté co se Agrární družstvo Thonhausen rozhodlo snížit počet stavu zvířat a odstranit své budovy, přiklonili se zemědělci k nové šanci v zemědělství, a to výrobě energie. Družstvo se velmi angažuje ve výrobě biodieselu, stavbách a provozování zařízení na bioplyn, která slouží výrobě tepla a elektrické energie, ve využití větrné energie a dalších obnovitelných zdrojů energie. Celkově je zapojení ekologického zemědělství do regionálních struktur přikládán velký význam.

Soudržnost v Postersteinu se posiluje zvláště díky společenskému život v obci. Dochází k výměně nápadů a podnětů a k jejich společné realizaci, což usnadňuje integraci přizvaných občanů. Vedle mnoha nabídek v regionu se o zajímavé společné akce starají především spolky. Příkladem je hasičský spolek, spolek hráčů na šalmaj ve Vollmershainu, sportovní spolek v Nöbdenitzu a spolek „Seifenkistenfreunde Posterstein“ e.V. (Spolek přátel minikár), jediný tohoto druhu v Duryňsku. Tyto spolky mají vliv také na to, že se neustále zvyšuje známost obce mimo hranice regionu. Ve spolupráci se sousedními obcemi bylo vytvořeno další turistické lákadlo především pro rodiny a děti v podobě založení stezky podél říčky Sprotte (Sprotteerlebnispfad), která vede souběžně s cyklostezkou.

Pochopení „změny jakožto šance“ vedlo v součinnosti odborné kompetence, vůle občanů a využití vlastních silných stránek k nezaměnitelné kvalitě každodenního života občanů v Postersteinu.

Vybrané části z předložených materiálů obce Posterstein

SCHWENDAU – HMOTNÁ A DUCHOVNÍ OBNOVA VESNICE

Obec Schwendau, Tyrolsko, Rakousko

Počet obyvatel: 1.470

Pochvalné uznání zvláštních služeb

Obec Schwendau se nachází v nadmořské výšce 620 m n.m. v zadní části údolí Zillertal. Zvláštností obce je blízký vztah k sousedním obcím Hippach a Ramsau. Na základě zeměpisné polohy obce v posledních letech srůstaly, a proto vyžadovalo mnoho úkolů společné řešení. Turistický svaz zastupuje obce a dělá jim reklamu, společně jsou financována různá komunální zařízení, o farní kostel se obce starají také společně. Toto propojení je viditelné na spolkovém životě.

Ve Schwendau žije podle stavu v lednu 2006 1.472 obyvatel a 125 osob zde má své druhé bydliště. Počet obyvatel obce roste kontinuálně. Z hospodářského hlediska je Schwendau na vzestupu a má zdravou strukturu spočívající na vyváženém základu tvořeném zemědělstvím, řemeslnou výrobou a cestovním ruchem.

I přes rostoucí cestovní ruch zůstal vesnický život neporušen, k čemuž přispěla díky mnoha projektům obnova vesnice v posledních 14 letech. Aktivity obnovy vesnice se člení na nehmotné (duchovní) a materiální projekty, přičemž se bude text ve své další části zabývat některými důležitými opatřeními.

Díky propojení zemědělství s turistickým ruchem bylo možné zabránit vymizení zemědělců. Schwendau má 15 zemědělců provozujících své hospodářství na plný úvazek a 29 na poloviční. Mnoho z nich pracuje v cestovním ruchu a v místním hospodářství. Za zmínku stojí Zillertalský zemědělský trh (Zillertaler Bauernmarkt), který uvádí na trh zemědělské výrobky. Nadto se výrobky zemědělců nabízejí při dožínkách pořádaných s místními spolky a také při každoroční slavnosti „Schmankerlfest“ (gastronomická slavnost). Obec Schwendau byla spolu se sousedními obcemi jmenován regionem „Heumilchkäseregion“ (region, kde se zpracovává mléko od dobytka, které je krmeno přírodní potravou, např. senem), protože zemědělci vyznávají zemědělství bez použití siláže. Staré domy a moderní budovy se harmonicky začleňují do vzhledu obce.

Pro posílení identity s vlastní obcí byl vytvořen nový obecní symbol – „Der Schwentacher“ (postava dřevaře). Sochu navrhl umělec ze Schwendau a vytvořil ji místní řezbář.

KVALITA ŽIVOTA V POPŘEDÍ

Vesnické společenství, jejichž soudržnost byla v minulosti dána válečnými konflikty a těžkou prací v zemědělství, dnes čelí jiným výzvám. Obnova vesnice se za pomoci projektů, jako jsou brožura „Huagacht“, vesnické noviny „Von Dorf zu Dorf“ (Od vesnice k vesnici), kulturní dny, rodinné slavnosti, letní prázdninové hry pro všechny místní děti a děti z okolí v rámci akce „Jung sein im Zillertal“ (Být mladým v Zillertalu), masopustní průvody, vedení obecní kroniky, vesnické knihy a mládežnický festival komunikace mezi starou a mladou generací, snaží uchovat vesnickou soudržnost a podpořit vzájemnou komunikaci. Díky živým zvykům se podporují sociokulturní kvality. Pod heslem „Brücken verbinden“ (Mosty spojují) byly v posledních letech opraveny popř. nově postaveny četné mosty.

V centru zájmu stojí kvalita života. Byl sestaven pořadač, ve kterém jsou obsaženy všechny obecní spolky se svými základními daty. Tento pořadač se průběžně aktualizuje a podává přehled o příslušných aktérech a aktivitách. Společně s kalendářem akcí slouží mimo jiné k tomu, aby se usnadnila integrace nových obyvatel obce.

Vytvořením četných sportovních zařízení mají občané možnost aktivního využití volného času.

Společně s hospodářským svazem bylo provedeno vybavení počítačové místnosti ve škole. Potřebné finanční prostředky byly získány díky možnosti pořádání kurzů od 38 lokálních hospodářských podniků.

Sestavení poradenské energetické koncepce společně s žáky základní školy (Hauptschule - 5.-9. třída) slouží jako podklad pro podporu energetických úspor. Dotují a podporují se solární zařízení a opatření za účelem tepelné izolace vnějších stěn a také podkroví. Za pomoci kontraktu o úspoře energií byla přezkoumána a předělána veškerá zařízení v majetku obce na šetrnou spotřebu energie.

Zcela ve smyslu ekologie provedli žáci školy soupis veškerých sadů ve Schwendau. Kromě toho dostal každý žák za likvidaci stromu poškozeného spálou jabloňovitých stromů zdarma dvě nové sazenice, aby zůstal zachován vzhled obce, pro který jsou sady charakteristickým znakem. Ve farní zahradě byla zahrádkářským a ovocnářským spolkem vysazena zahrada s více než 60 různými druhy jabloní a hrušní, aby se zjistila odolnost jednotlivých odrůd vůči spále. Žáci národní školy (1. - 4. třída) zřídili ve spolupráci s mateřskou školou vlastní zeleninovou zahrádku, o kterou se starají.

Na počest Roku vody byly veškeré studny v obci předělány podle principu „oživení“ vody Johanna Grandera a jedna studna vznikla nově. Byla vytvořena centrální náves před obecním úřadem a na ní postaven památník dlouholetému faráři Johannu Sponringovi. Tuto studnu Johanna Sponringa navrhnul a vytvořil akademický sochař Hans Rieser, rodák ze Schwendau.

Místní včelaři připravili „Včelařský projekt – prožití roku včely“ v průběhu vyučování biologie na 2. stupni základní školy (Hauptschule).

Obec Schwendau se také díky různým aktivitám zúčastnila „Evropského dne bez aut“. Na základě iniciativy obnovy venkova provedlo Kuratorium dopravní bezpečnosti jakousi inventuru a předalo obci výsledek analýzy spolu s návrhy řešení. Kromě toho byla zpracována regionální dopravní koncepce pro bezpečnou cestu do školy v obcích Hippach, Ramsau a Schwendau. Zavedením autobusu pro hosty a obyvatele vesnic vznikl důležitý dopravní prostředek, který slouží obyvatelům vesnic a turistům jako spoj mezi čtyřmi obcemi.

Pro udržení zdravého životního prostředí byl vytvořen systém třídění odpadu a také informační kancelář. 1. a 2. stupeň základní školy (Volksschule a Hauptschule) získal v roce 2005 na základě velkého počtu ekologických projektů titul „Ekologická škola“

(ÖKOLOG-Schule). Od roku 1997 je obec Schwendau také členem Svazu pro klima, v roce 2003 získala ocenění jako obec e5-Gemeinde (vysvětlivka: program pro obce, které zacházejí efektivně s energií). Zřízením výtopny na pelety v budově školy bylo možné snížit náklady na topení o více než polovinu. Kromě toho bylo pouliční osvětlení nově vybaveno úspornými sodíkovými výbojkami.

K tématu „Tyrolská ochrana mládeže“ vznikla ve spolupráci s obcemi Hippach a Ramsau akce „NO Thanx“, iniciativa zaměřená proti konzumaci alkoholu a kouření u mladistvých. Tuto akci uspořádala mládež společně s rodiči, spolky a žáky a žákyněmi základní školy. Aby se zamezilo vyhazování věcí, které je pro naši společnost běžné, byl zřízen koutek s burzou. Čistý výnos z tohoto prodeje jde do sociálního fondu obce Schwendau. Během týdnů zdraví uskutečněných na podzim 2005 a také v rámci projektu „Zdravá svačina“ na základní škole stály v centru zájmu sportovní aktivity a zdravá výživa.

V projektu „Lokální agenda 21“ realizovaném společně s obcí Hippach se spolu s obyvateli zpracovává koncepce obce Schwendau, kde stojí za to žít. Za tím účelem již byly provedeny ankety. Společně s dosažením plnoletosti se v průběhu slavnosti mladých občanů poukazuje na práva a povinnosti mladého dospělého člověka a na spolupráci v rámci venkovského společenství.

Aby byly stávající turistické trasy bohatší na zážitky, vypracovaly se plány a koncepce přírodních a zážitkových cest a také projekt „tajemné obce Schwendau“. Pro lepší orientaci bylo provedeno jednotné značení na celém území obce. V roce 1997 byla obec Schwendau v rámci celého Rakouska vyznamenána jako „obec s nejpřátelštějším přístupem k cyklistům“, za což vděčí stavbě sítě cyklotras s propojením a napojením na možnosti občerstvení.

Udržení drobných kulturních památek leží obnově venkova zvláště na srdci. Revitalizace starého selského stavení z 16. století v centru Schwendau bylo ze strany obnovy vesnice také podpořeno.

Restaurování kaple Burgschrofenkapelle proběhlo na základě iniciativy kulturní skupiny. Společný projekt s obnovou vesnice Hippach byl věnován hřbitovu: sanace starých hřbitovních zdí, rozšíření hřbitova a vytvoření místa posledního rozloučení se zemřelými.

Aby bylo možné zrealizovat velký počet projektů obnovy vesnice, bylo také potřebné přizvat experty. V průběhu procesu LA21 se společně s Technickou univerzitou v Mnichově, fakultou architektury, pracuje na vizionářském a inovativním zaměření obce a regionu.

Obnova vesnice Schwendau nevidí angažovanost obce v budoucnu pouze v materiální, ale především duchovní formě obnovy, kde je kvalita života lidí neustále v centru zájmu.

Franz Hauser, starosta obce Schwendau

VĚDĚLI JSTE, ŽE...

...opatření pro rozvoj venkova jsou důležitým prostředkem ke změně struktury agrárního sektoru a k podpoře diverzifikace a inovace venkovských oblastí? Díky rozšíření EU se změnila geografie zemědělství a úspěšné uskutečnění restrukturalizačního procesu se stalo nepostradatelné pro hospodářský růst.

Opatření pro rozvoj venkova může přispět k tomu, aby se tento proces řídil ve smyslu hospodářství určeného ve větší míře tvorbou hodnot a flexibilitou v souladu s lisabonskou strategií.